

Datum: 2015-03-19

Kulturdepartementet

ku.remissvar@regeringskansliet.se

103 33 STOCKHOLM

Remissvar - betänkandet Från analog till digital marksänd radio – En plan från Digitalradiosamordningen, SOU 2014:77, Diarienummer Ku2014/2006/MFI

Ericsson önskar uttrycka tacksamhet över att ha erbjudits möjligheten att lämna yttrande avseende betänkandet "Från analog till digital marksänd radio – En plan från Digitalradiosamordningen".

Ericsson är förmodligen att betrakta som Sveriges största mediabolag med över 400 mediakunder globalt - inklusive programföretag, tjänsteleverantörer, studior, innehållsägare och distributörer. Ericsson driver och underhåller över 500 mediamkanaler över hela världen, är en ledande global leverantör av "Access Services" som skapar över 200000 timmar bildtext per år samt bereder programinnehåll och leverera detta globalt till över 80 teknikplattformar. Ericsson har över 2500 mediaspecialister verksamma i åtta globalt nätverkshubbar.

Ericssons uppfattning om saken avviker väsentligt på ett flertal punkter, med avseende på betänkandet, Ericsson önskar därför framföra nedanstående kommentarer och synpunkter till betänkandet. I sammanhanget kan det möjligen anses förvånande att betänkandet väljer att inte tillgodogöra sig den erfarenhet som Ericsson besitter inom mediaområdet.

Övergripande menar Ericsson att

- utgångspunkten för ett ställningstagande beträffande en eventuell teknikövergång från analog ljudrundradion bör vara konsumentdriven,
- ett konsumentdrivet tekniskifte kan mycket väl genomföras med avseende på ett eventuellt nytt markbaserat digitalt ljudrundradionät, men de tekniska och betydande ekonomiska riskerna bör helt bäras av intressenterna,
- vid ett konsumentdrivet tekniskifte bör även behovet av en balanserad konkurrenssituation inom mediaområdet i stort beaktas och tillgodoses,
- "public service" kan välja att erbjuda sitt programinnehåll till alla tekniska plattformar och kommunikationsnät för tillgodose en balanserad konkurrenssituation och mångfald inom mediaområdet,
- den av betänkandet föreslagna tekniken, enligt vår förståelse, innehåller flera tillkortakommanden i relation till existerande moderna digitala internetbaserade kommunikationssystem,

ERICSSON

Government & Industry Relations

Lasse Wieweg

Torshamnsgatan 21

164 83 Stockholm

Sweden

Mobile:+46 70 553 01 53

Tel: +46 10 719 00 00

- en internetbaserad teknikplattform torde representera en avsevärt säkrare investering vid en teknikövergång från analog till digital marksänd ljudrundradio och som dessutom tillgodoser konsumenters behov av ljudprogram som är tillgängliga överallt och närsomhelst, och det är t.ex. fullt möjligt att fortsätta att lyssna på P4 Radio Gotland när gotländska konsumenter besöker fastlandet och sitter på bussen från Nynäshamn till Centralen,
- betänkandet sammantaget inte kan tas i anspråk som ett beslutsunderlag.

Med hänvisning till de övergripande punkterna enligt ovan, är det anmärkningsvärt, enligt vår mening, att betänkandet förbiser konsumenternas behov och utan vidare omsvep utgår från att de analoga FM-sändningarna upphör år 2022. Ett sådan ställningstagande borde snarare representera en slutsats och resultatet av en omfattande analys av konsumenternas synpunkter. Detta verkar dock saknas i betänkandet.

Ericsson menar att utgångspunkten för ett ställningstagande beträffande en eventuell teknikövergång från analog ljudrundradion bör vara konsumentdriven, därför bör de ekonomiska riskerna helt bäras av intressenterna för att skapa förutsättningar för en teknikövergång för leverans av marksänd digital ljudrundradio. De existerade markbaserade fasta och mobila bredbandsinfrastrukturerna har sedan tidigare banat väg för ett befintligt rikt utbud av ljudprogram som har skapats utan bidrag från allmänna medel. Ur ett konkurrensperspektiv inbjuds Departementet att beakta, på ett neutralt och likvärdigt sätt, olika befintliga och möjliga framtida konkurrerande teknikplattformar som kan erbjuda ljudprograminnehåll. Även med avseende på behovet av mångfald och tillgång till information inom mediaområdet torde mångfalden inom en snar framtid starkt förbättras med hjälp av fasta och mobila interaktiva internettjänster, och göras mer tillgängligt i ytterligare omfattning. Dessa internetbaserade tjänster kan täcka in alla önskvärda behov med avseende på ljudprograminnehåll. De avancerade internetbaserade teknikerna, det rika utbudet och den ständigt utökande bandbredden för dessa tjänster och tillämpningar kan erbjuda en synnerligen avancerad funktionalitet bortom alla förväntningar. Dessutom, kan dessa tekniker erbjuda en avsevärt högre nivå av flexibilitet genom att med ökande bandbredd medge samtidig användning, och smidiga övergångar mellan text, ljud och bildinnehåll. Dessutom kan lokalt och användarproducerat material erbjudas med stor enkelhet till konsumenterna, som kan välja att lyssna på programinnehållet på valfri plats, t.ex. en gotlänning kan fortsätta att lyssna på P4 Radio Gotland vid besök till fastlandet. Därutöver förbättras förutsättningarna för interaktivitet med lyssnarna.

Överföringskapaciteten torde inte vara något problem eftersom vissa markbaserade mobila internetbaserade teknikplattformar sedan tidigare arbetar med topp-datatacter om 10 - 100 Mbit/s och i tidsperspektivet 2020 kommer vissa teknikplattformar att erbjuda topp-datatacter om flera Gbit/s. Vid direktsända ljudprogram kan mobila bredbandsystem tillämpa inbyggda rundradiofunktioner för att ytterligare tillgodose ökande kapacitetsbehov. Redan idag konsumeras uppskattningsvis mer än 80 % av mediarelaterad internettrafik över fasta fiber- eller kabelförbindelser, ofta med Wi-Fi som trådlös ändpunkt för trådlös anslutning till apparater som hushållen använder, i hemmet. Även individanpassade ljudprogram kan levereras, t.ex. kan nyhets- och väderutsändningar konsumeras på, för konsumenten önskad tidpunkt, och som kan innehålla var för sig eller samtidig tal-, bild- och videoinformation.

Med avseende på yttäckning och förbindelser till hushållen så kommer såväl fiberförbindelser som de mobila bredbanden att vara markant bättre utbyggda för internetaccess vid den aktuella tidpunkten 2020 - 2022. Särskilt med hänvisning till sådan användning av mobilt bredband i TV UHF-banden 700 MHz och 800 MHz samt 450 MHz som erbjuder avsevärt bättre yttäckning i relation till frekvensutrymmena 1,8 GHz; 2 GHz och 2,6 GHz som initialt användes för utbyggnad av de mobila bredbandsnäten, emedan de högre frekvensutrymmena med större bandbredder är bättre lämpade där behovet förhöjd kapacitet är önskvärd.

Mot den bakgrunden synes det rimligt att de ekonomiska riskerna helt bör bäras av intressenterna själva avseende ett fristående digitalt ljudrundradionät, som redan idag kan betraktas som föråldrat och innehåller flera tekniska och operativa tillkortakommanden. Särskilt som man därigenom skulle göra det befintliga ekosystemet, omfattande 10-tals miljoner analoga FM-mottagare, överflödigt, och montera ner fullt fungerande infrastrukturen av FM-sändare. Dessutom skapas ett onödigt komplext övergångsförfarande, som även betänkandet noterar.

Genom att påskynda en övergång, från analog FM-ljudrundradio till digital ljudrundradio, i syfte att minska underhållskostnaden för två parallella ljudrundradionät förlorar och försämrar man också en fungerande kanal för distribution av information till allmänheten vid krissituationer, tills dess en motsvarande bas av nya digitala radiomottagare byggts upp. Om flertalet konsumenter, som alternativt till ett nytt digitalt ljudrundradionät, skulle få sina behov av tillgång till ljudprogram tillgodosedda via internetaccess över fiber eller mobilt bredband, i kombination med det existerande analoga FM-nätet, och konsumenterna behåller FM-mottagare till dess att FM-nätets livslängd upphör, skulle en sådan försämrad distribution aldrig att uppstå.

Ericsson är bekymrad med avseende på missförståndet att det skulle finnas flera fördelar med en digitalisering av den marksända ljudrundradion. Det saknas möjligtvis en grundläggande analys då den kapacitetsbrist som hänvisas till kan tillgodoses via existerande fasta och mobila bredbandssystem. Det är ett oskäligt påstående att ett digitalt marknät kan ge ett utökat och ett mer anpassat utbud, då de interaktiva kommunikationssystemen på ett betydligt bättre sätt kan anpassa utbudet till konsumenternas behov. Det är uppenbart att det föreslagna digitala ljudrundradiosystemet är tekniskt och operativt undermåliga med avseende på sådan anpassning då integrerad teknisk interaktivitet saknas. Redan de befintliga fasta och mobila kommunikationsnäten innehåller teknisk funktionalitet för att kunna anpassa utbudet - från att tillgodose landets all konsumenter, till att kunna tillgodose behovet för en enskild individ.

När betänkandet hänvisar till att det i vissa storstadsområden finns ett relativt stort utbud av radiokanaler, men i många orter ute i landet finns det bara sex stycken kanaler, varav endast två kommersiella kanaler, beror detta förmodligen inte på bristen på tekniska radiokanaler och kan heller inte relateras till vilken teknik som används för distribution ljudrundradioprogram. Skillnaden kan förmodligen sökas i lokalt konsumentunderlag, efterfrågan och utbud, då framförallt ungdomar i dessa områden i allt större omfattning konsumerar ljudprogram via fasta och mobila bredbandssystem. Betänkandet hänvisar till att det finns en stor efterfrågan på "radio" utan att specificera vilken typ av radio, och skriver ihop detta med påståendet att "marksänd radio är grunden för distributionen och att de behöver utveckla sin verksamhet i marksändningar". Det är tveksamt om "radio" i detta sammanhang hör ihop med "marksänd radio" med avseende på att det råder en "stor efterfrågan" däremot råder det en utökad efterfrågan på "radioliknande" tillämpningar som levereras via fasta och mobila bredbandsnät som möjligtvis kan förklara den "stora efterfrågan". Ericsson genomför betydande utredningar på årlig basis inom området för konsumentbeteende där det har konstaterats, i motsats till betänkandet, att "mobiltelefonen" är inte att betraktas som "okonventionell konsumentelektronik" för konsumtion av ljud-, bild- och videoprogram. Snarare motsatsen råder, det vill säga att de "konventionella" radiomottagarna numera har tagit över rollen som "okonventionell konsumentelektronik". I detta avseende är det med viss förvåning det kan noteras att betänkandet verkar överslättande och dessutom missar den logiska följderna av det faktum att nedgången på cirka 20 % för konsumtionen av innehåll från Sveriges Radio över en period om 19 år, samt en minskning om drygt 10 % av konsumtionen av kommersiell ljudrundradion. Noteras kan att den totala konsumtionen av ljudrundradio fortsatte att gå ner under år 2014, och att i vissa länder överträffar nu antalet bredbandsabonnenter antalet abonnenter som är knutna till marksända mediaabonnemang.

Med avseende på att "mobiltelefoner" spelar en betydelsefull roll för konsumenternas möjligheter att ta del av ljudprogramutbudet och det är sannolikt att denna betydelse skulle öka ytterligare vid en övergång till marksänd digitalradio, Ericsson håller med om detta, men slutsatsen torde bli att behovet av marksänd ljudrundradio minskar.

Påståendet om att digital marksänd radio tar i anspråk frekvensutrymme som är oanvänt i dag och möjliggör ett mångfalt större utbud, är förskönande omskrivning av det faktum att detta oanvända utrymme har legat för fåfot sedan 1995 (Wiesbaden) och har till stort förfång för samhället dröjt i 20 år på att digitala ljudrundradiosystem skulle tas i drift, men konsumenterna, med all rätt, har inte tagit till sig denna åldrande digitala ljudrundradioteknik. Jämförelsen, med sina 30 kanaler som beskrivs i betänkandet, i relation till de moderna fasta och mobila bredbandssystem som kan leverera i det närmaste ett obegränsat antal ljudprogram, tydliggör tillkortakommanden med den föreslagna teknikplattformen. Med så få kanaler som 30 kanaler blir både utbudet och konkurrenssituationen mycket begränsad till ogagn för konsumenterna. Ett nytt digitalt marknät för ljudrundradio som i allt stort gör det samma som dagen FM-rundradionät, kan inte anses bringa ytterligare värde, vare sig beträffande robusthet eller varande en viktig infrastruktur för ett modernt informationssamhälle. Med avseende på att det redan existerar ett stort antal landstäckande TV-kanaler, ett analogt FM-rundradionät, fem mobila bredbandsnät, samt landstäckande fiber och kopparnät, så tryter förutsättningarna för ett ekonomiskt åtagande för ett nytt digitalt ljudrundradionät. Ett ytterligare ljudrundradionät kan därför svårligen betraktas som centralt ur ett beredskapsperspektiv. Noteras kan att de flesta mobiltelefoner innehåller även en analog radiomottagare som kan avlyssnas med tillgång till en hörsnäcka.

Med hänvisning till att betänkandet säger att kostnaden för ett markbaserat digitalt ljudrundradionät är låg i jämförelse, torde detta innebära att möjliga intressenterna borde kunna bekosta en eventuell investering i ett möjligt digitalt ljudrundradionät.

I motsats till betänkandets uttalande, menar Ericsson att rundradio inte representerar det mest frekvenseffektiva och enklaste sättet att sprida innehåll på, eftersom rundradioinnehållet inte kan styras dit det behövs utan skickas iväg urskillningslöst åt alla håll. Även tekniskt sett är de mobila bredbandsnäten mer frekvenseffektiva och energieffektiva genom att endast skicka energi och signaler där de konsumeras.

Ett märkligt påstående från betänkandet är att ett nytt marksänt digitalt ljudrundradionät är enkelt för konsumenterna. Noteras kan att konsumenterna behöver anskaffa en ny och särskild radiomottagare med ny inläring. Om programinnehåll däremot konsumeras över internetbaserade system kan konsumenten välja att använda befintlig mobiltelefon, surfplatta eller befintlig dator som konsumenten är van vid att hantera, och som dessutom kan utföra många andra uppgifter relevanta för individen och hushållen. Det kan noteras att det finns fler mobiltelefoner än det finns konsumenter i Sverige, därför kan digitala ljudprogram konsumeras redan idag med vana och enkelhet utan ett nytt digitalt ljudrundradionät erfordras, lyssna t.ex. på (<http://sverigesradio.se/gotland>) eller (<https://www.spotify.com/se/>).

Ericsson inser inte det unika med att ett digitalt ljudrundradiosystem, med avseende på - "att hur många som helst kan lyssna samtidigt utan att det hackar" - ljudrundradiotjänster som levereras via de mobila bredbandsnäten fungerar på ett liknande sätt "hur många som helst kan lyssna utan att de hackar". Sådana ljudrundradiotjänster och tillämpningar har sedan tidigare realiserats i mobila bredbandsnät i vissa länder.

Avslutningsvis, mobiltelefoner behöver inte alltid ett särskilt abonnemang, en typisk funktionalitet i mobilnäten är möjligheten att kontakta tjänsten 112 utan abonnemang, en

inbyggd funktionalitet som även kan göras funktionell för digitala ljudprogramtjänster t.ex. "free-to-air" för "Public Service" och utan att konsumtionen registreras någonstans efter överenskommelse mellan parterna.